

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta mezinárodních vztahů

Katedra cestovního ruchu

Multikriteriální analýza vybraných surfingových lokalit na španělské pevnině a ostrovech

semestrální práce z předmětu 2CR420

Autoři semestrální práce: Bc. Lucie Dvořáková, Bc. Michaela Jirků

Vyučující předmětu: prof. Ing. Petr Šauer, CSc., dr. h. c.

Rok: ZS 2022/2023

Úvod

Surfování, ať už pouze pro zábavu či jako profese, je v posledních desetiletích na vzestupu a destinace s vhodnými podmínkami právě pro tento druh sportu se stávají čím dál více vyhledávanými cíli. Nicméně je otázkou, jaká kritéria spojená s lokalitou jako takovou formují spotřebitelský užitek.

Cílem této práce je hodnocení vybraných španělských lokalit z hlediska podmínek pro provozování surfingu z pohledu mladých lidí do 30 let se surfařskými zkušenostmi. Vedlejším cílem je porovnání podmínek na španělské pevnině a na španělských ostrovech (Baleárské a Kanárské ostrovy) a podmínek surfování v Atlantském oceánu a Středozezemním moři.

Pro hodnocení byla zvolena metoda multikriteriální analýzy. Na základě odborné literatury a polostrukturovaných rozhovorů byla stanovena kritéria, která ovlivňují užitek ze surfování. Dále byly jednotlivým kritériím přiděleny váhy na základě tří metod (bodovací metoda, Fullerův trojúhelník a Saatyho matice) a na závěr byly vybrané lokality vyhodnoceny a byly určeny ty, které se vyznačují komplexně nejlepšími podmínkami.

Vyhodnocení lokalit může surfařům usnadnit rozhodování, kam povedou jejich příští kroky. Navíc může sloužit provozovatelům služeb v daných lokalitách jako ukazatel spokojenosti zákazníků či případná motivace pro zlepšování poskytovaných služeb.

1 Surfování na španělské pevnině a ostrovech

Surfování se jako oblíbená sportovní aktivita dostává v posledních letech na přední příčky. Tento novodobý trend (v některých případech až profesionální kariéra) spojený s aktivní dovolenou u moře se rychle šíří po celém světě, ale hlavně i po Evropě. Surfování bylo dříve spojováno spíše s exotičtějšími destinacemi jako jsou například Havaj, Austrálie, Bali, Srí Lanka a podobně. V posledních desetiletích se však i méně exotické destinace jako je právě Španělsko přizpůsobují tomuto trendu a stále zdokonalují své podmínky pro tento druh sportu a stávají se čím dál více vyhledávanými cíli.

Španělsko bylo vybráno z důvodu dobré dostupnosti především pro Evropany. Je omýváno Atlantským oceánem ze západu a Středozezemním mořem od východu, je tedy možné najít velké množství pláží s různými podmínkami přesně podle představ konkrétního surfaře. Počasí a teplota vody jsou celoročně velmi přívětivé, a navíc je Španělsko vyhlášena zimní surfovací destinace. Porovnání vln přicházejících z oceánu a ze Středozezemního moře bylo kvůli patrným rozdílům také začleněno do vedlejšího cíle této práce (BookSurfCamps, 2022a).

Nejvhodnější podmínky pro surfing z pohledu nejdůležitějšího kritéria, kterým byla kvalita vln, nabízí měsíce říjen až duben. Proto byly pro náš výzkum zvoleny hodnoty z měsíce listopadu.

Pro analýzu bylo vybráno šest pláží. V úvahu byla brána lokalita a vhodnost pro začátečníky a mírně pokročilé (resp. nebyly vybrány pláže vhodné pouze pro pokročilé či profesionály). Pláže byly zvoleny z různých světových stran, aby v podstatě pokryly celé španělské pobřeží a ostrovy. **Playa de Somo** (Cantabria) reprezentuje pláže na severu Španělska, **Playa de Razo** (Galicia) pláže na západě. Obě jsou omývány Atlantským oceánem. Pláž **Barceloneta** (Barcelona) byla vybrána jako zástupce oblíbených pláží na východním pobřeží u Středozezemního moře. Dále byly vybrány tři turisticky nejoblíbenější a nejdostupnější ostrovy. Fuerteventura a její pláž **Flag Beach** a Tenerife s pláží **Punta Blanca** na Kanárských ostrovech. Reprezentantem Baleárský ostrovů byla Mallorca s pláží **Cala Major** (Best Surf Destinations, 2022; BookSurfCamps, 2022b).

- Flag Beach: Fuerteventura, Kanárské ostrovy
- Punta Blanca: Tenerife, Kanárské ostrovy
- Cala Major: Mallorca, Baleárské ostrovy
- Playa de Somo: Cantabria, pevninské Španělsko – sever
- Barceloneta: Barcelona, pevninské Španělsko – východ
- Playa de Razo: Galicia, pevninské Španělsko – západ

2 Metodologie

Multikriteriální analýza se používá zpravidla v případech, kdy se hodnotí možné varianty (alternativy) s pomocí několika kritérií. Kritéria mohou být vyjádřena jak kvantitativně, tak kvalitativně a posléze jsou jim přiřazeny váhy dle důležitosti vůči ostatním. Jednotlivé varianty mohou dosahovat dobrých výsledků u jednoho kritéria, a naopak horších výsledků u jiného. Alternativy jsou posléze ohodnoceny dle kritérií a jejich vah a cílem metody je shrnout informace o variantách a zodpovědět tazateli, která z nabízených alternativ se jeví jako nejlepší z hlediska posuzovaných kritérií.

2.1 Kritéria

Předběžný seznam kritérií byl sestaven na základě předešlého výzkumu, literárního přehledu, polostrukturovaných rozhovorů a vyhledávání na webových stránkách určených pro surfaře. Kritéria by se dala v podstatě rozdělit do dvou pomyslných skupin pro snazší uchopení celého tématu. První skupina zahrnuje kritéria, která se bezprostředně týkají provozování surfingu jako takového (např. kvalita vln, charakteristika pláže apod.). Druhá skupina sdružuje kritéria, která slouží spíše jako podpůrná či doplňující k celkovému spotřebitelskému užitku ze surfování (např. ubytování či infrastruktura na pláži).

2.1.1 Polostrukturované rozhovory

V rámci polostrukturovaných rozhovorů bylo osloveno šest respondentů, kteří už mají surfingovou zkušenost. Rozhovory se skládaly ze tří částí. V první části bylo zjišťováno, jak rozsáhlé jsou zkušenosti respondentů (kde surfovali, jestli absolvovali kurzy apod.). Ve druhé části respondenti sami navrhovali kritéria, která se jim zdála relevantní vzhledem k cíli projektu, co by zvažovali při výběru další lokality. V poslední části byla respondentům představena kritéria z předešlých výzkumů a u každého proběhla krátká diskuse, zda je dané kritérium pro respondenta relevantní či nikoliv.

Rozhovory ve výsledku nevykazovaly žádné výkyvy od již vytvořených kritérií v předešlých výzkumech. Většina respondentů zmínila v druhé části téměř všechna kritéria, pouze se občas jinak prolínala či zahrnula více kritérií do sebe (zejména počasí, charakteristika vln a okolí) v závislosti na jejich osobních zkušenostech či na tom, jakou důležitost danému kritériu přisuzují. Případně zmiňovali kritéria, která se týkají přímo surfingového vybavení

(velikost či tvar prkna), nicméně tato kritéria nebyla brána v úvahu vzhledem k zaměření projektu, kterým je hodnocení kvality lokality.

2.1.2 Webové stránky pro surfaře

Webové stránky zaměřující se na předpověď vhodných podmínek pro surfování pracují především s meteorologickými daty, která přímo ovlivňují kvalitu vln (tzv. swell neboli vlnění – jeho směr, výška, perioda, směr a rychlost větru, odliv a příliv). Dále zmiňují teplotu vody a teplotu vzduchu, popis pláže (např. kamenitá či písčiná), tvar a členitost mořského dna (ovlivňující to, kde se vlny lámou) a zkušenosti ostatních surfařů v dané lokalitě (Magicseaweed, 2022; Swellinfo, 2022; Surf-forecast, 2022; Surfline, 2022).

2.1.3 Literární rešerše

Zkoumané odborné články či studie se často zabývaly minulou volbou destinace u surfařů a jejich spotřebitelským chováním (např. cestování ve skupinách, výběr odlehlejších lokalit atd.), segmentací a demografií (především profilováním surfařů v konkrétních destinacích – pohlaví, míra vzdělání, příjem, surfařské zkušenosti) nebo ekonomickým a sociálním přínosem surfingu pro destinaci (rozvoj odlehlejších oblastí, zvyšování zaměstnanosti, zahrnutí surfingových aktivit do managementu destinace a mnoho dalších (Carvache-Franco et al., 2020; Dolnicar & Fluker, 2013; Lazarow, 2007; Lopes & Bicudo, 2017; Portugal et al., 2017; Schavoronkoff, 2018; Towner, 2016). Pro podrobnější shrnutí byly vybrány čtyři následující články, které se jeví jako nejrelevantnější v souladu s cílem práce.

a) Image perception of surf tourism destination in Brazil (Da Rosa et al., 2020)

Cílem daného výzkumu bylo prozkoumat image surfařské destinace (Praia do Rosa, Santa Catarina, Brazílie), zejména komplexní vztah mezi komponenty image destinace a chováním surfařů ve spojení se samotným surfování a s výlety za účelem účasti na této aktivitě. Image destinace byla rozdělena na tři složky – poznávací, afektivní a konativní – a jednotlivé komponenty byly sestaveny na základě předešlé literární rešerše. Pro sběr dat byl využit dotazník, kterého se zúčastnilo 200 respondentů starších 18 let, kteří měli zkušenosti se surfování v dané lokalitě. Data byla posléze analyzována explorační a konfirmační faktorovou analýzou (EFA, CFA), které snížily původní počet komponentů a rozdělily je na 4 základní kategorie s 20 proměnnými: *hospitality* (možnost ubytování, kvalita restaurací atd.),

podmínky pro surf (vlny, teplota vody, multi-surfing destination), *atmosféra místa* (eventy, festivaly, historie) a *volný čas a rekreace* (noční život, další sporty). V původním seznamu komponentů se objevují ještě např. vlny, počasí, odlehlá lokalita (méně lidí), nebezpečí (ze strany přírody i lidí), kvalita okolní přírody, kvalita vody, infrastruktura (parking), reputace, pro někoho to může být i kultura/jídlo/historie místa či zda jejich příbuzní a kamarádi bydlí poblíž.

b) Surf tourism: segmentation by motivation and destination choice (Reis & Jorge, 2012)

V této práci se autoři soustředí na identifikaci faktorů (tzv. pull factors), které motivují surfaře u výběru destinace. Výsledky by měly sloužit jako vodítko pro veřejnou správu (destinační management) a soukromé podnikatele, kteří se chtějí angažovat při vytváření strategií udržitelného rozvoje surfařských destinací. Pochopení spotřebitelského chování je klíčové pro budoucí konkurenceschopnost a výkon destinací.

Sběr dat proběhl dotazníkovou formou ve dvou jazycích, jejíž tři části cílily na sběr demografických dat a informací o motivačních faktorech. Osloveno bylo 210 respondentů starších 18 let, kteří se účastnili akce *Rip Curl Pro Portugal 2010's*, která proběhla v Peniche. Pro vyhodnocení byla využita popisná statistika a vícerozměrná analýza, která zahrnovala faktorovou a shlukovou analýzu. Relevantní atributy mohou být sdruženy do skupin: *destinace, zábava a rekreace* a *kvalita surfování*. Dílčí zkoumané atributy byly např. scenérie, gastronomie, kvalita ubytování, klima, žádné davy, bezpečnost, průměrná výška vln, dobrá dostupnost místa, cena, kulturní dědictví atd.

c) Surf's Up? How does water quality risk impact surfer decisions? (Scott & Rogers, 2018)

Zmíněná case study se zaměřila na zkoumání kvality vody v Maine (New Hampshire, USA) a její vliv na rozhodování surfařů. Kvalita vody je důležitá jak pro ekosystém, tak pro místní obyvatele a turisty, nicméně výzkum byl zaměřen spíše na místní surfařskou komunitu. Kvalita vody v zálivech a kvalita vody obecně se stává velkým problémem a surfaři představují významnou část návštěvníků pláže a kvalita vody může mít vliv na jejich rozhodnutí jít surfovat. Tím spíše, že její kvalitou mohou být ovlivněni více vzhledem k času, který v ní tráví.

Existují i studie o možném vlivu vody na jejich zdraví, jelikož jí spolýkají více než ostatní návštěvníci pláže.

Během výzkumu bylo vyzpovídáno téměř 300 surfařů a provedeno 20 rozhovorů s osobnostmi ze surfařské komunity Gulf of Maine. Pro zpracování byla data převedena na numerické hodnoty a k jejich vyhodnocení byla použita deskriptivní analýza, křížové tabulky, testování pomocí chí-kvadrát testu a regresní analýzy. Výsledkem bylo, že téměř polovina (47 %) dotazovaných naznačila, že risk spojený s kvalitou vody může ovlivnit jejich rozhodování, zda jít surfovat či nikoliv. Nicméně 96 % by minimálně rádo mělo informace o kvalitě vody v jejich destinaci, z čehož plyne doporučení pro destinační management více komunikovat informace o stavu kvality vody a s tím spojená rizika.

d) Exploring the Climatic Potential of Somo's Surf Spot for Tourist Destination Management (Boqué et al., 2022)

Hlavním cílem článku je prezentovat soubor klimatických indexů pro surfařské destinace, přičemž experimentální oblastí je známý španělský surfařský spot Somo. Surfování je významným sportem i rekreační aktivitou, nicméně je také silně závislé na povětrnostních podmínkách nad oceánem, které vytváří vlny, které dosahují pobřeží.

Tato studie poskytuje příklady toho, jak specialisté na klimatická data zvažují potřeby uživatelů a jejich perspektivu, aby vyvinuli soubor užitečných informací, které adresují lidské a společenské potřeby spojené se surfingem. V tomto smyslu může klimatická analýza poskytnout vstupní údaje o očekávané délce surfařské sezóny v závislosti na úrovni surfaře, dále může sloužit i jako pomocník při strategiích týkajících se plánování udržitelného rozvoje v surfingových lokalitách.

2.1.1 Seznam kritérií

- 1) Kvalita pláže (čistota vody a pláže, vhodnost pro surfing, celkový vzhled)
- 2) Kvalita vln (vítr, perioda, výška a směr)
- 3) Přelidněnost (na pláži i ve vodě, počet lidí na 100 m)
- 4) Přístupnost k pláži (z parkování/silnice, veřejná doprava)
- 5) Bezpečnost (výskyt mořských živočichů)

- 6) Infrastruktura (vybavenost pláže – toalety, sprchy, stravovací zařízení, půjčovny a školy surfu)
- 7) Geologické podmínky (mořské dno, členitost dna, mořské proudy)
- 8) Počasí (teplota vzduchu, vody a potřeba neoprenu)
- 9) Ubytování (vzdálenost od pláže a vhodnost pro surfaře)
- 10) Udržitelnost destinace (udržitelné aktivity, úklid pláže, recyklace)

2.2 Škály kritérií

Pro specifikaci kritérií byla vytvořena nejprve obecná pětibodová škála (od 0 do 4 bodů), kde byl každý bod kvalitativně vyjádřen, jak naznačuje Tabulka 1.

Verbální hodnocení	
Plně vyhovující kvalita	4 BODY
Vyhovující kvalita	3 BODY
Částečně vyhovující kvalita	2 BODY
Nevyhovující kvalita	1 BOD
Kritická kvalita	0 BODŮ

Tabulka 1: Verbální hodnocení

Zdroj: Canva (2022); vlastní zpracování

Pro vytvoření škál u jednotlivých kritérií byly použity komentáře z polostrukturovaných rozhovorů a vlastní zkušenosti a popisy vhodných surfovacích podmínek pro jednotlivé lokality z webových stránek o surfařských předpovědích (Magicseaweed, 2022; Swellinfo, 2022; Surf-forecast, 2022; Surfline, 2022). Navíc byla čerpána inspirace z předešlých výzkumů a zmíněné literární rešerše.

2.2.1 Popis škál pro jednotlivá kritéria

V následujících tabulkách jsou přehledně zaznamenána všechna stanovená kritéria s detailními popisy jednotlivých bodových škál.

Prvním kritériem byla stanovena kvalita pláže (Tabulka 2). Jako nejvhodnější situace (ohodnocena 4 body) byla uvedena čistá pláž s čistou vodou obklopena přírodou a s četnými označeními vhodnosti lokality pro surfing. Dále pro jednotlivé škály klesala náročnost spolu s body. Situace za jeden bod uvádí pláž i vodu znečištěnou odpadky, pláž není obklopena přírodou a lokalita nenabízí dobré podmínky pro surfing.

1. KVALITA PLÁŽE (čistota vody, pláže, vhodnost pro surfing a její okolní vzhled)	
Pláž i voda jsou absolutně čisté, pláž je obklopena přírodou, výborná lokalita pro surfing (četná označení)	4 BODY
Pláž i voda jsou čisté, pláž je obklopena přírodou, velmi dobrá lokalita pro surfing (označení)	3 BODY
Pláž je částečně čistá, voda je čistá, pláž je zřídka obklopena přírodou, dobrá lokalita pro surfing	2 BODY
Pláž i voda jsou znečištěny odpadky, pláž není obklopena přírodou, lokalita nenabízí dobré podmínky pro surfing	1 BOD

Tabulka 2: Kvalita pláže

Zdroj: Canva (2022); vlastní zpracování

Pro kritérium kvality vln byla provedena podrobná rešerše literatury pro pochopení ideální vlny. Byla zkoumána výška, perioda i směr příchozích vln (tzv. swell – vlnění) a směr větru (jdoucí z/na pevninu). Optimální vlna je taková, která chodí v delších periodách, a tedy má čas nabrat potřebnou sílu a vytvořit správný tvar a velikost. Ideální výška vlny byla stanovena mezi 1-4 metry pro naši cílovou skupinu jako nejvhodnější. Pro tvorbu kvalitních vln je třeba zvážit i směr příchozích vln a větru. Pro surfování je kolmý směr vln a vítr jdoucí z pevniny brán za nejvhodnější. (Tabulka 3)

2. KVALITA VLN (vítr, perioda, výška a směr vln)	
Vítr jdoucí z pevniny, ideální perioda, výška a směr příchozích vln (tzv. swell - vlnění, kolmý směr), perioda vln > 13s, výška vln 1-4 metry	4 BODY
Vítr jdoucí z pevniny, vhodná perioda, výška a směr příchozích vln (převážně kolmý směr), perioda vln 10-12s	3 BODY
Vítr jdoucí z moře a boční vítr, swell spíše podélný, perioda vln 5-9s	2 BODY
Vítr jdoucí z moře, nízká perioda a výška příchozích vln, podélný směr, perioda vln 1-4s, výška vln < 1m	1 BOD

Tabulka 3: Kvality vln

Zdroj: Canva (2022); Magicseaweed, 2022; Surf-forecast, 2022; vlastní zpracování

Třetím kritériem byla přelidněnost ve vodě i na pláži (Tabulka 4). Pro lepší orientaci a představu byla přelidněnost uvedena na 100 m pláže. Málo přelidněné pláže do 5 lidí ve vodě a na pláži byly označeny nejvyšším počet bodů. S postupným přibýváním lidí se body snižovaly.

3. PŘELIDNĚNOST VE VODĚ I NA PLÁŽI (na 100 m pláže)	
Žádné davy lidí ve vodě a na pláži (< 5 na 100 m)	4 BODY
Málo lidí ve vodě a na pláži (< 15 na 100 m)	3 BODY
Nějací lidé ve vodě a na pláži (> 15 na 100 m)	2 BODY
Neschopnost chytit vlnu kvůli lidem ve vodě, ztížená pohyblivost na pláži	1 BOD

Tabulka 4: Přelidněnost ve vodě i na pláži

Zdroj: Canva (2022); vlastní zpracování

Přístupnost k pláži byla odstupňována podle možnosti parkování, veřejné dopravy a její frekventovanosti. V potaz byl brán i terén pro přístup na pláž (pozwolný přístup, terén se schody či strmý terén). (Tabulka 5)

4. PŘÍSTUPNOST K PLÁŽI (z parkování/silnice, od zastávky veřejné dopravy, frekvencovanost veřejné dopravy)	
Výborná přístupnost k pláži - parkovací místa, veřejná doprava (autobus minimálně jednou za hodinu), lehký a pozvolný přístup na pláž i s vybavením	4 BODY
Velmi dobrá přístupnost k pláži - parkovací místa, veřejná doprava (autobus jednou za pár hodin), nenáročný přístup na pláž i s vybavením	3 BODY
Dobrá přístupnost k pláži - omezená parkovací místa, veřejná doprava (autobus dvakrát za den), náročný přístup na pláž i s vybavením (terén se schody atd.)	2 BODY
Špatná přístupnost k pláži - omezená parkovací místa, žádná veřejná doprava, velmi náročný přístup na pláž i s vybavením (strmý terén)	1 BOD

Tabulka 5: Přístupnost k pláži

Zdroj: Canva (2022); vlastní zpracování

Bezpečnost vody pro surfing z hlediska výskytu mořských živočichů hrála velkou roli při strukturovaných rozhovorech. Při surfování je střet s mořskými živočichy očekáván, ne však vždy vítán. (Tabulka 6)

5. BEZPEČNOST (výskyt mořských živočichů)	
Surfařům nehrozí žádné nebezpečí z hlediska mořských živočichů	4 BODY
Surfař je občasné vystaven riziku z hlediska mořských živočichů - ježury, medúzy apod.	3 BODY
Surfaři se mohou často ocitnout v ohrožení života - žraloci, rejnoci, medúzy apod.	2 BODY
Mořský život ohrožující život surfaře - žraloci, velké množství medúz, rejnoci, mořští hadi, tuleni, krokodýli apod.	1 BOD

Tabulka 6: Bezpečnost vody

Zdroj: Canva (2022), vlastní zpracování

Dalším kritériem se stala infrastruktura neboli vybavenost pláže (Tabulka 7). Mezi nejvyhledávanější a nejzákladnější vybavení patřily plážové sprchy. Ty tvořily základní vybavení pláže za 1 bod. S přibývajícím počtem bodů se vybavení a infrastruktura pláže

zlepšovaly až do momentu vybavení veškerou potřebnou infrastrukturou v těsné blízkosti – toalety a plážové sprchy, půjčovna a škola surfu, restaurace/bar/občerstvení, pobřežní hlídka.

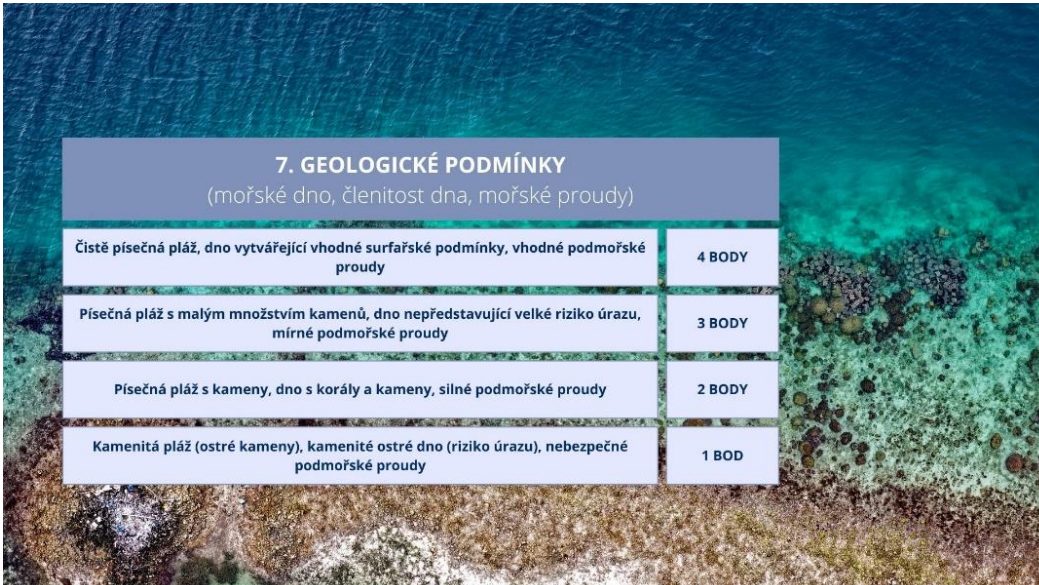

6. INFRASTRUKTURA (vybavenost pláže - toalety, sprchy, stravovací zařízení, půjčovny a školy surfu)	
Všechna potřebná infrastruktura v těsné blízkosti - toalety a plážové sprchy, půjčovna a škola surfu, restaurace/bar/občerstvení, pobřežní hlídka	4 BODY
Téměř všechna potřebná infrastruktura je dostupná - toalety a plážové sprchy, půjčovna surfů, občerstvení, pobřežní hlídka	3 BODY
Základní infrastruktura - toalety a plážové sprchy, občerstvení (v sezóně zhoršené podmínky), restaurace	2 BODY
Plážové sprchy	1 BOD

Tabulka 7: Infrastruktura

Zdroj: Canva (2022); vlastní zpracování

Geologické podmínky jsou nedílnou součástí kritérií, podle kterých se surfaři rozhoduje při výběru pláže, obzvláště pokud se jedná o začátečníka se základními zkušenostmi. Čisté písčité dno vytváří vhodné podmořské proudy, které napomáhají tvorbě správně směřovaných vln k surfingu. Množství kamenů a členitost dna může představovat riziko úrazu pro surfaře a zrádné podmořské proudy. (Tabulka 8)

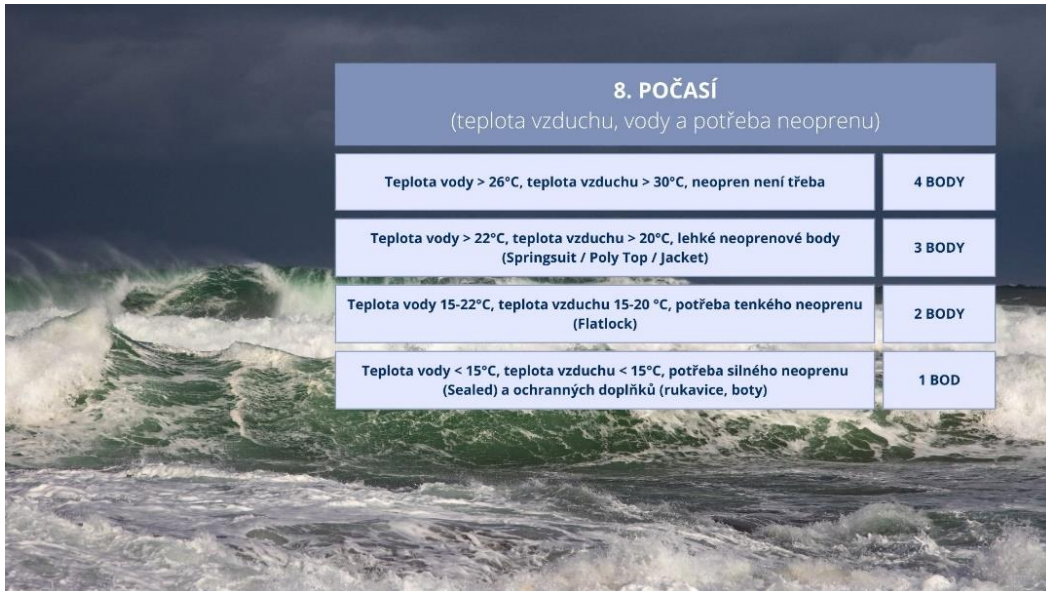

7. GEOLOGICKÉ PODMÍNKY (mořské dno, členitost dna, mořské proudy)	
Čisté písčité pláž, dno vytvářející vhodné surfařské podmínky, vhodné podmořské proudy	4 BODY
Písčité pláž s malým množstvím kamenů, dno nepředstavující velké riziko úrazu, mírné podmořské proudy	3 BODY
Písčité pláž s kameny, dno s korály a kameny, silné podmořské proudy	2 BODY
Kamenitá pláž (ostré kameny), kamenité ostré dno (riziko úrazu), nebezpečné podmořské proudy	1 BOD

Tabulka 8: Geologické podmínky

Zdroj: Canva (2022); vlastní zpracování

Počasí, primárně tedy teplota a četnost srážek jsou jedním z mnoha faktorů, které at' už pozitivně či negativně ovlivňují samotný prožitek ze surfování. Jednotlivé škály a jejich body byly rozděleny dle teplot, ke kterým se pojí i potřeba vhodné výbavy jako je neopren, boty či rukavice. (Tabulka 9)

8. POČASÍ (teplota vzduchu, vody a potřeba neoprenu)	
Teplota vody > 26°C, teplota vzduchu > 30°C, neopren není třeba	4 BODY
Teplota vody > 22°C, teplota vzduchu > 20°C, lehké neoprenové body (Springsuit / Poly Top / Jacket)	3 BODY
Teplota vody 15-22°C, teplota vzduchu 15-20 °C, potřeba tenkého neoprenu (Flatlock)	2 BODY
Teplota vody < 15°C, teplota vzduchu < 15°C, potřeba silného neoprenu (Sealed) a ochranných doplňků (rukavice, boty)	1 BOD

Tabulka 9: Počasí

Zdroj: Canva (2022); Magicseaweed, 2022; Surf-forecast, 2022; vlastní zpracování

U ubytování byla posuzována především vzdálenost od pláže a možnost uskladnění či vypůjčení surfařského vybavení. Vhodnost ubytování z pohledu vzdálenosti byla rozdělena dle dostupnosti pěší chůzí, veřejnou či osobní dopravou a její časová náročnost. (Tabulka 10)

9. UBYTOVÁNÍ (vzdálenost od pláže a vhodnost pro surfaře)	
Ubytování vhodné pro surfaře (s možností půjčení či uskladnění vybavení) v docházkové vzdálenosti	4 BODY
Ubytování vhodné pro surfaře (s možností půjčení či uskladnění vybavení) v dojezdové vzdálenosti veřejnou či osobní dopravou do 15 min	3 BODY
Ubytování vhodné pro surfaře (s možností půjčení či uskladnění vybavení) v dojezdové vzdálenosti osobní dopravou do 30 min	2 BODY
Ubytování (bez možnosti půjčení či uskladnění vybavení) v dojezdové vzdálenosti osobní dopravou 30 min a více	1 BOD

Tabulka 10: Ubytování

Zdroj: Canva (2022); vlastní zpracování

U posledního kritéria udržitelnosti destinace byly brány v potaz udržitelné aktivity, úklid a možnost recyklace na pláži a okolí. Dále byla zkoumána kvalita pláže v rámci *Blue Flag Beach* a *Black Flag Beach* označení, které udělují pláži značku udržitelné destinace či naopak znečištěné pláže se zákazem vstupu do vody. Kvůli případnému zahrnutí pláží s vysokou mírou znečištění (až do takové míry, že je vstup do vody zcela zakázán) byla pro toto kritérium přidána také situace označující kritickou kvalitu, tedy s hodnotou 0 bodů. (Tabulka 11)

10. UDRŽITELNOST DESTINACE (udržitelné aktivity, úklid pláže, recyklace)	
Pravidelně uklízená pláž, možnost recyklace, aktivní podpora udržitelného přístupu (př. dobrovolnické akce na úklid, nabízení udržitelných produktů atd.), Blue Flag Beach	4 BODY
Úklid okolí, možnost recyklace, Blue Flag Beach	3 BODY
Poměrně čisté okolí, pouze směsný odpad	2 BODY
Odpadky na pláži i ve vodě, nepřítomnost odpadkových košů	1 BOD
Black Flag Beach - zákaz vstupu do vody (zahrnuje špatné nakládání s odpady, znečištění, přelidnění z turismu, blízké stavební projekty, rozšiřování přístavů, hromadění odpadků, pobřežní erozi a jejich škodlivé účinky na biologickou rozmanitost)	0 BODŮ

Tabulka 11: Udržitelnost destinace

Zdroj: Canva (2022); Blue Flag, 2022; Right Casa Estates, 2022; vlastní zpracování

2.3 Váhy kritérií

Pro výzkum byli vybráni respondenti vyhovující naší cílové skupině, tedy mladé osoby do 30 let se zkušeností se surfováním ve Španělsku a na španělských ostrovech. Respondenti byli kontaktováni přes sociální sítě či telefonicky. Rozhovory probíhaly především formou online rozhovorů (příp. prezenční formou). Pro zjištění vah kritérií jim byly zaslány data zpracovaná pomocí aplikace Excel.

Pro tuto část bylo osloveno 10 respondentů. Bodovou škálu vyplňovali sami bez asistence a pro ostatní dvě metody – Fullerova trojúhelníku a Saatyho matice jsme jim asistovali. Nejdříve jim byl systém detailně vysvětlen a poté byly jejich výsledky kontrolovány v průběhu vyplňování.

2.3.1 Výsledky a porovnání jednotlivých metod

Dle výsledků od respondentů byla kritéria vyhodnocena pomocí všech tří metod, jak je vyobrazeno v tabulce níže. Na základě dosažených vah nebylo třeba vynechat žádné kritérium, takže seznam zůstal nepozměněn s 10 kritérii. Na první místo se dostala kvalita vln, která vyšla jako nejdůležitější u všech použitých metod. Druhou příčku obsadila kvalita pláže opět ve shodě všech metod. Tato kritéria byla na předních pozicích očekávána, jelikož zahrnují nejpotřebnější podmínky pro dobrý prožitek ze surfování a byla zmiňována jako první během rozhovorů. Posledním kritériem (taktéž ve shodě všech třech metod) byla udržitelnost destinace. I přes podporu udržitelných aktivit destinací ze stran respondentů během rozhovorů, nehrála udržitelnost velkou roli v rozhodování v porovnání s ostatními kritérii.

Na 3.-9. místě už se nikdy neshodly všechny tři metody, ale povětšinou se shodly alespoň dvě a třetí metoda odskočila o jedno místo níže či výše. Nicméně se najdou i výjimky, kde se kritéria liší o více míst (přelidněnost, bezpečnost, geologické podmínky a ubytování). Na 3.- 5. místě se tedy umístila kritéria bezpečnost, přelidněnost a infrastruktura. Dále se umístilo počasí, geologické podmínky, ubytování a dostupnost k pláži. Toto mohlo být zapříčiněno rozdílnými názory respondentů, jejich osobními preferencemi a životními zkušenostmi. Navíc mohlo hrát roli i pohlaví, přesný věk (respondenti se pohybovali od 18 do 30 let) i četnost surfování.

VYHODNOCENÍ METOD						
	Fuller a pořadí		Saaty a pořadí		Stupnice a pořadí	
1. Kvalita pláže	0,118	2.	0,145	2.	0,145	2.
2. Kvalita vln	0,186	1.	0,269	1.	0,178	1.
3. Přelidněnost	0,101	5.	0,111	4.	0,120	3.
4. Přístupnost k pláži	0,076	9.	0,053	9.	0,070	8.
5. Bezpečnost	0,109	3.	0,116	3.	0,099	6.
6. Infrastruktura	0,103	4.	0,079	5.	0,101	5.
7. Geologické podmínky	0,091	7.	0,076	6.	0,063	9.
8. Počasí	0,094	6.	0,069	7.	0,084	7.
9. Ubytování	0,089	8.	0,064	8.	0,118	4.
10. Udržitelnost destinace	0,033	10.	0,020	10.	0,022	10.

Tabulka 12: Vyhodnocení metod

Zdroj: vlastní zpracování

3 Aplikace metody

Jak již bylo zmíněno v první kapitole, lokality byly vybírány tak, aby pokryly v podstatě všechny světové strany, na kterých je Španělsko vystaveno moři. A pláže na ostrovech byly vybrány dle doporučení na webových stránkách, které se věnují surfování na daných ostrovech.

Kvalita pláží byla posuzována dle dostupných fotografií, satelitních snímků a popisů na stránkách věnujících se předpovědím pro surfaře. Kvalita vln byla brána z aktuálně dostupných předpovědí na 14 dní dopředu (půlka listopadu 2022). Přelidněnost byla posouzena dle popisu pláží a doporučení surfařů z několika internetových zdrojů, příp. z osobních zkušeností respondentů. Přístupnost k pláži byla posouzena také dle satelitních snímků a popisů pláže na internetu. Bezpečnost z hlediska mořských živočichů byla také brána z webových stránek pro předpověď vln. Infrastruktura byla ohodnocena dle popisů pláží, aktuálních fotek či dle nabídky podniků v okolí. Geologické podmínky a počasí byly opět převzaty ze stránek surfařských předpovědí. Nabídka ubytování byla prozkoumána na Google Maps, Booking i Airbnb. Udržitelnost byla ohodnocena dle stránek Blue Flag Beach a popisu na surfařských webových stránkách (Surf-forecast, 2022; Blue Flag, 2022).

PŘEHLED PLÁŽÍ - body						
	Flag Beach	Punta Blanca	Cala Major	Playa de Somo	Barceloneta	Playa de Razo
1. Kvalita pláže	3	4	2	3	2	3
2. Kvalita vln	3	4	2	4	2	4
3. Přelidněnost	3	3	2	2	2	2
4. Přístupnost k pláži	3	2	3	4	4	4
5. Bezpečnost	4	3	4	4	4	4
6. Infrastruktura	2	1	2	3	4	4
7. Geologické podmínky	3	1	3	4	3	4
8. Počasí	3	3	2	2	2	1
9. Ubytování	2	3	4	4	4	4
10. Udržitelnost destinace	2	2	3	2	2	3

Tabulka 13: Přehled pláží

Zdroj: vlastní zpracování

Kvalita se pláže se pohybuje od 2-4 bodů, což ovlivňovalo hlavně to, zda je pláž přímo ve městě či nikoliv. V případě kvality vln získaly nejvyšší hodnocení pláže, které jsou vystaveny Atlantskému oceánu. Přelidněnost byla opět ovlivněna tím, zda jsou pláže blízko obydlených oblastí. Přístupnost byla v podstatě skoro u všech na velmi dobré úrovni (možnost parkování

či časté spojení veřejnou dopravou a zastávky v docházkové vzdálenosti). Bezpečí z pohledu mořských živočichů moc nehrozí, příp. pouze medúzy či ježury. Úroveň infrastruktury byla taktéž závislá na vzdálenosti od obydlených oblastí či dalších podniků spojených s cestovním ruchem (restaurace či půjčovny surfů). Geologické podmínky jsou ovlivněné polohou pláže (např. Punta Blanca – Tenerife – členité a hornaté pobřeží). Počasí je závislé na ročním období, nicméně teplota vody je stále poměrně vysoká, tudíž je potřeba pouze lehký neopren. Vzdálenost a vybavenost ubytování byla opět závislá na tom, jak je celá oblast obydlena a zda je to vyhlášená surfařská oblast. Z hlediska udržitelnosti byly pláže téměř zcela čisté a dvě dokonce získaly označení Blue Flag Beach, nicméně udržitelné aktivity nejsou v lokalitách příliš propagovány.

3.1 Výsledky a diskuze

VYHODNOCENÍ PLÁŽÍ						
	Saatyho metoda		Fullerova metoda		Bodovací metoda	
Flag Beach, Fuerteventura	2,953	4.	2,883	3.	2,858	4.
Punta Blanca, Tenerife	3,032	3.	2,806	5.	2,905	3.
Cala Major, Mallorca	2,508	6.	2,596	6.	2,589	6.
Playa de Somo, S	3,378	2.	3,321	2.	3,302	2.
Barceloneta, V - Barcelona	2,698	5.	2,844	4.	2,838	5.
Playa de Razo, Z	3,408	1.	3,363	1.	3,339	1.

Tabulka 14: Vyhodnocení pláží

Zdroj: vlastní zpracování

Jak znázorňuje výsledná tabulka, první místo dle všech tří metod náleží pláži Playa de Razo, která se nachází na západním pobřeží Španělska. Dále se všechny metody shodly také na 2. místě, které obsadila pláž Playa de Somo (severní pobřeží Španělska), a 6. místě, které spadá na pláž Cala Major (Mallorca). 3.-5. místo si dělí pláže Flag Beach (Fuerteventura), Punta Blanca (Tenerife) a Barceloneta (východ – Barcelona). Zajímavé také je, že Saatyho a bodovací metoda řadí pláže stejně, pouze Fullerova metoda má jiné pořadí na 3.-5. místě.

Z výsledků plyne, že celkové nejlepší podmínky jsou na španělské pevnině v místech, které čelí vlnám z otevřeného Atlantského oceánu, poté se umístily Kanárské ostrovy, které taktéž čelí vlnám z Atlantského oceánu a nejhorsí podmínky v porovnání s ostatními lokalitami jsou ve Středozezemním moři, které je o poznání klidnější. Avšak i zde lze surfovat a mít poměrně

kvalitní surfařské zážitky, nicméně z hlediska kvality vln jsou tyto podmínky vhodnější spíše pro úplné začátečníky.

Omezením tohoto výzkumu je např. nízký počet respondentů a jejich demografické složení, které nepodchycuje celou škálu zkušenějších surfařů do 30 let, navíc byli respondenti v tomto případě převážně ženy, kdežto v jiných výzkumech převažují muži. Limitem také může být doba (roční období), kdy jsou data shromažďována. Dále by pro relevantnější výsledky bylo samozřejmě třeba vzít mnohem větší vzorek pláží napříč celým pobřežím Španělska a jeho ostrovů. Poté by se daly vyvodit lepší a možná i konkrétnější a podrobnější závěry.

Závěr

Tato seminární práce si kladla za cíl porovnat pláže na španělské pevnině a španělských ostrovech z hlediska spotřebitelského užitku dle kritérií, která jsou dle respondentů relevantní při výběru surfingové lokality. K dosažení výsledků byla použita multikriteriální analýza. Byla sestavena kritéria a posléze jejich škály, dle kterých byly vybrané lokality hodnoceny. Finální hodnocení zahrnuje počet bodů u jednotlivých kritérií v závislosti na jejich váhách, které byly určeny pomocí tří metod. Ve vzájemném srovnání lokalit na španělské pevnině a španělských ostrovech se na prvních 4 místech umístily pláže, které čelí vlnám z Atlantského oceánu. Výsledky analýzy korespondují s významem kritéria kvality vln jakožto nejdůležitějšího kritéria pro danou cílovou skupinu.

Literatura

Best Surf Destinations (2022). 8 of The Best Places to Surf in Spain. *Surf Travel Guides from the World's Best Surf Destinations* [online]. Dostupné z: <https://www.bestsurfdestinations.com/best-places-to-surf-in-spain/>.

Blue Flag (2022). Foundation for Environmental Education [online]. England & Wales: Blue Flag International, [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: <https://www.blueflag.global/>.

BookSurfCamps (2022a). Surfing in the Canary Islands: Your Guide to the Best Waves. | 1320 Surf Camps and Holidays Worldwide [online]. Copyright © 2022 Tripaneer. [cit. 11.12.2022]. Dostupné z: <https://www.booksurfcamps.com/news/surfing-canary-islands>.

BookSurfCamps (2022b). Surfing in Spain: Your Guide to the Best Waves - BookSurfCamps.com. | 1320 Surf Camps and Holidays Worldwide [online]. Copyright © 2022 Tripaneer. [cit. 11.12.2022]. Dostupné z: <https://www.booksurfcamps.com/news/surfing-spain-guide>.

Boqué Ciurana, Anna, Melisa Ménéndez, María Suárez Bilbao, & Enric Aguilar (2022). Exploring the Climatic Potential of Somo's Surf Spot for Tourist Destination Management. *Sustainability* 14, 8496.

Canva (2022). Canva zdarma [online]. Fotobanka canva.com [cit. 11.12.2022].

Carvache-Franco, W.; Carvache-Franco, M.; Carvache-Franco, O. & Hernández-Lara, A. B. (2020). Motivation and segmentation of the demand for coastal and marine destinations. *Tourism Management Perspectives*, 34, 100661.

da Rosa, Sabrina, Francisco Antonio dos Anjos, Melise de Lima Pereira, & Marcos Arnhold Junior (2020). Image perception of surf tourism destination in Brazil. *International Journal of Tourism Cities* 6(4), 1111-1127.

Dolnicar, Sara & Fluker, Martin (2003). Behavioural market segments among surf tourists: investigating past destination choice. *Journal of Sport & Tourism*, 8(3), 186-196.

Lazarov, Neil (2007). The value of coastal recreational resources: a case study approach to examine the value of recreational surfing to specific locales. *Journal of Coastal Research*, Special Issue 50, 12-20.

Lopes, João T., & Bicudo, Pedro (2017). Surfing tourism plan: Madeira Island case study. *European Journal of Tourism Research*, 16(1), 45-56.

Magicseaweed (2022). Swells - Global Surf Reports, Surf Forecasts & Live Webcams [online]. Copyright Wavetrak Limited © 2022 [cit. 11.12.2022]. Dostupné z: <https://magicseaweed.com/feature/making-the-call/10182/>.

Portugal, Ana, Francisco Campos, Fernando Martins, & Ricardo Melo (2017). Understanding the relation between serious surfing, surfing profile, surf travel behaviour and destination attributes preferences. *European Journal of Tourism Research* 16 (2017): 57-73.

Reis, Patrícia & João Paulo Jorge (2012). Surf tourism: segmentation by motivation and destination choice. In: *2nd International Conference on Tourism Recreation Proceedings*. GITUR-Grupo de Investigação em Turismo, Instituto Politécnico de Leiria.

Right Casa Estates (2022). A Full List of Spain's Black Flag Beaches | *Right Casa Costa Del Sol Estate Agents | Properties For Sale* [online]. Copyright © Right Casa Estates S.L [cit. 11.12.2022]. Dostupné z: <https://rightcasa.com/a-full-list-of-spain%E2%80%99s-black-flag-beaches/>.

Schavoronkoff, Andrei (2018). *Business plan for a surfing facility*. Master's thesis in International Business Management. South-Eastern Finland University of Applied Sciences.

Scott, Sophia Q., & Shannon H. Rogers (2018). Surf's up? How does water quality risk impact surfer decisions? *Ocean & Coastal Management* 151: 53-60.

Surf-forecast (2022). [online]. Surf Forecast and Surf Reports Worldwide. Copyright © 2022 Snow [cit. 11.12.2022]. Dostupné z: <https://www.surf-forecast.com/>.

Surfline (2022). [online]. Surf Reports Forecasts and Cams Spain [cit. 11.12.2022]. Dostupné z: <https://www.surfline.com/surf-reports-forecasts-cams/spain/2510769>.

Swellinfo (2022). [online]. Surf Forecasts and Surf Reports [cit. 11.12.2022]. Dostupné z: <https://www.swellinfo.com/>.

Towner, Nick (2016). Searching for the perfect wave: Profiling surf tourists who visit the Mentawai Islands. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 2016, 26: 63-71.